(ט) דְּלֹא נַעֲשֵׂית בְּסִיס לָהֶן: **ב** [ה]הַנּוֹתְנִים אֲבָנִים (ז) וּלְבֵנִים סְבִיב הַקְּדֵרָה * צָרִיךְ שֶׁיְּיַחֲדֵם (י) לְכָךְ לְעוֹלָם, שֶׁהֲרֵי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְיַחֲדָן אֵינָם חֲשׁוּבִים לוֹ (יא) וּמַשְׁלִיכָן, הִלְכָךְ אָסוּר לְטַלְטְלָן אִם לֹא שֶׁצִּנְעָם וּמְיַחֲדָן לְכָךְ: **ג** [ו]הַטּוֹמֵן בְּקֵפָּה מְלֵאָה גְּזִי צֶמֶר (יב) שֶׁאָסוּר לְטַלְטֵל וְהוֹצִיא הַקְּדֵרָה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִתְקַלְקְלָה לְכָךְ: **ד** [ז]הַגָּמָא (יג) יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ, (יד) וְאִם נִתְקַלְקְלָה לֹא יַחֲזִירֶנָּה. וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל לְהוֹצִיא עַל דַּעַת לְהַחֲזִירָהּ אִם לֹא תִּתְקַלְקֵל, וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יַחֲזִירֶנָּה אַף אִם תִּתְקַלְקֵל. * [ז]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ טָמַן בְּדָבָר שֶׁמַּתָּר לְטַלְטֵל, אִם נִתְקַלְקֵל הַגָּמָא לֹא יַחֲזִיר, מִפְּנֵי שֶׁתִּצְטָרֵךְ הַקְּדֵרָה לַעֲשׂוֹת לְעַצְמָהּ מָקוֹם כְּשֶׁמַּחֲזִירָהּ וְנִמְצָא כְּמִי שֶׁטָּמַן בְּשַׁבָּת: **ד** [ח]טָמַן (טו) בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל וְכִסָּה פִּיהָ בְּדָבָר הַנִּטָּל, מְגַלָּה הַכִּסּוּי וְאוֹחֵז בַּקְּדֵרָה וּמוֹצִיאָהּ: **ה** [ט]טָמַן וְכִסָּה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ (ה) נִטָּל, אִם מִקְצַת הַקְּדֵרָה מְגֻלָּה נוֹטֵל וּמַחֲזִיר, וְאִם לָאו אֵינוֹ נוֹטֵל: **ו** יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, יֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר (טז) לְהַטְמִין בַּאֲבָנִים (יז) מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמוֹ בְּנָיָן, (יח) [כ]וְיֵשׁ מַתִּירִים: **ז** [ל]תַּנּוּר שֶׁמַּנִּיחִים בּוֹ הַחַמִּין וְסוֹתְמִין פִּיו בְּדָף וְשׁוֹרְקִין (פַּרוּשׁ, מַחְלִיקִין) אוֹתוֹ בְּטִיט, (יט) מַתָּר לִסְתֹּר אוֹתָהּ (ו) סְתִימָה כְּדֵי לְהוֹצִיא הַחַמִּין (כ) וְלַחֲזֹר וּלְסָתְמוֹ, וְאִם יֵשׁ בּוֹ גְּחָלִים לוֹחָשׁוֹת, (כא) מָתָּר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. הַגָּהּ: (כב) וְיֵשׁ מַחְמִירִין שֶׁלֹּא לִסְתֹּר סְתִימַת הַתַּנּוּר הַטּוּחַ בְּטִיט עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אִם אָפְשָׁר לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְכֵן אִם אָפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל קָטָן לֹא יַעֲשֶׂה

ה טור וְרַשְׁבָּ"א בְּתְשׁוּבָה (ח"א סי' תשנו). ו שָׁם בְּמִשְׁנָה (סט.) וּכְרַמְבָּ"ם לְה רב בְּגְמָרָא דף נ' (ע"ב). ז לְדַעַת הָרַמְבָּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה שָׁם (פ"ד מ"כ), וְכָתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה הטומן) שֵׁכֵן נִרְאֶה מֵהַגְּהוֹת. ח שָׁם נ"א (ע"א). ט שָׁם. י שִׁבֻּלֵי הַלֶּקֶט (סי' נז) בְּשֵׁם ר"י בַּר נָתָן. כ שָׁם בְּשֵׁם רַבִּי בְּנְיָמִין. ל תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' סה) וְהָאֲגוּר (סי' שנד) בְּשֵׁם מָהָרַ"י מוּלִין (שו"ת מהרי"ל סי' ס) בְּשֵׁם הַפַּרְדְּכִי (פ"ד סי' שכב).

בַּאֵר הַיטֵב

ב (ז) **וְלִבֵנִים.** וְהוּא הַדִּין עֲצִים הָעוֹמְדִים לְהַסָּקָה אָסוּר לְסָתְמָם בָּהֶן פִּי תַּנּוּר דְּלֹא יֹאכַל לְטַלְטְלָן בְּשַׁבָּת, עַיֵּן סִימָן ש"ח סָעִיף (קָטָן כ"א) [כ"ו]. וְהָאֲבָנִים הַמַּנָּחִים עַל גַּבֵּי כִּירָה שָׁרֵי לְטַלְטְלָן דְּמְיַחֲדִין לְתַשְׁמִישׁ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): **ה** (ה) **נִטָּל.** וְאִם טָמַן בְּדָבָר הַנִּטָּל וְכִסָּה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל מִפְּנֵי סְבִיבוֹתֶיהָ וְאוֹחֵז בַּקְּדֵרָה וּמוֹצִיאָהּ, [א]אֶמְנָם הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים פּוֹסְקִין כְּאַבֵּי וְכַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה מוכיח), **וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם הַדְּחַק נִרְאֶה דַּיֵּשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה:**

ב * צָרִיךְ שֶׁיְּיַחֲדֵם לְכָךְ לְעוֹלָם. עַיֵּן בְּכ"ח (ס"ג) **שֶׁכָּתַב דְּאֲפִלּוּ הִטְמִין כַּמָּה פְּעָמִים לֹא מֵהֲנֵי בְּזֶה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְחָדָן לְעוֹלָם,** וְזֶה גָּרוּעַ מִמּוֹכִין, עַיֵּן שָׁם שֶׁטָּעֲמוּ:

ג * וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ טָמַן וְכוּ'. **הַגָּה בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"ט) **וְשַׁאר אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ** [ב]**דְּהָעֵקֶר כְּדַעַת הָרִאשׁוֹנָה, וְכֵן מֻשְׁמָע מֵהַמְחַבֵּר. וּבְכאוּר הַגְּרַ"א הֵבִיא רְאָיָה מֵהַיְרוּשַׁלְמִי** (פ"ד ה"ג) **לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים,** וְעַיֵּן בְּסֵפֶר תּוֹסְפוֹת יְרוּשָׁלַיִם (ד"ה ויש) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

בְּאוּר הַלָּכָה

(רַבֵּנוּ) [רַבֵּינוּ] שֵׁם דְּבָרָאָה הוּא, הוּא חֲדִין נַמִּי לְגַבֵּי מוֹכִין וְנִרְאֶה הָא דְּאַבַּיֵּי, וְכֵן מֻשְׁמָע בְּפוֹסְקִים, עַיֵּן בְּכ"ח (ס"ג) שֶׁכָּתַב דְּאֲפִלּוּ הִטְמִין כַּמָּה פְּעָמִים לֹא מֵהֲנֵי בְּזֶה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְחָדָן לְעוֹלָם, וְזֶה גָּרוּעַ מִמּוֹכִין, עַיֵּן שָׁם:

ג * צָרִיךְ שֶׁיְּיַחֲדֵם לְכָךְ לְעוֹלָם. עַיֵּן בְּכ"ח (ס"ג) **שֶׁכָּתַב דְּאֲפִלּוּ הִטְמִין כַּמָּה פְּעָמִים לֹא מֵהֲנֵי בְּזֶה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יְחָדָן לְעוֹלָם,** וְזֶה גָּרוּעַ מִמּוֹכִין, עַיֵּן שָׁם:

ד (ח) **נִטָּל.** וְאִם טָמַן בְּדָבָר הַנִּטָּל וְכִסָּה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל מִפְּנֵי סְבִיבוֹתֶיהָ וְאוֹחֵז בַּקְּדֵרָה וּמוֹצִיאָהּ, [א]אֶמְנָם הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים פּוֹסְקִין כְּאַבֵּי וְכַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה מוכיח), **וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם הַדְּחַק נִרְאֶה דַּיֵּשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה:**

ו (יז) **מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמוֹ בְּנָיָן.** וְהוּא הַדִּין עֲצִים הָעוֹמְדִים לְהַסָּקָה אָסוּר לְסָתְמָם בָּהֶן פִּי תַּנּוּר דְּלֹא יֹאכַל לְטַלְטְלָן בְּשַׁבָּת, עַיֵּן סִימָן ש"ח סָעִיף (קָטָן כ"א) [כ"ו]. וְהָאֲבָנִים הַמַּנָּחִים עַל גַּבֵּי כִּירָה שָׁרֵי לְטַלְטְלָן דְּמְיַחֲדִין לְתַשְׁמִישׁ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה):

ז (ו) **וְלִבֵנִים.** וְהוּא הַדִּין עֲצִים הָעוֹמְדִים לְהַסָּקָה אָסוּר לְסָתְמָם בָּהֶן פִּי תַּנּוּר דְּלֹא יֹאכַל לְטַלְטְלָן בְּשַׁבָּת, עַיֵּן סִימָן ש"ח סָעִיף (קָטָן כ"א) [כ"ו]. וְהָאֲבָנִים הַמַּנָּחִים עַל גַּבֵּי כִּירָה שָׁרֵי לְטַלְטְלָן דְּמְיַחֲדִין לְתַשְׁמִישׁ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): **ה** (ה) **נִטָּל.** וְאִם טָמַן בְּדָבָר הַנִּטָּל וְכִסָּה בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל מִפְּנֵי סְבִיבוֹתֶיהָ וְאוֹחֵז בַּקְּדֵרָה וּמוֹצִיאָהּ, [א]אֶמְנָם הָרַבָּה רִאשׁוֹנִים פּוֹסְקִין כְּאַבֵּי וְכַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה מוכיח), **וּמִכָּל מָקוֹם בְּמָקוֹם הַדְּחַק נִרְאֶה דַּיֵּשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה:**

ז (ו) **מִשּׁוּם סְתִירָה.** אֲבָל דֶּרֶךְ בְּנִיָּה לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר. **הַשַּׁעַם דְּדַוְקָא** אִם הוּא עוֹשֶׂה לְקַיֵּם שֶׁלֹּא לְהַסְתִּירָן בְּשַׁבָּת הָיָה אָסוּר מִשּׁוּם סְתִירָה, אֲבָל דֶּרֶךְ זֶה אֵינוֹ עָשׂוּי לְקַיֵּם. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתוב בהרמ"ה) בְּשֵׁם הַפַּרְדְּכִי (פכ"ב סי' תלח):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁמְּקַצָּתָהּ מְגֻלָּה וְכַנַּ"ל גַּבֵּי מוֹכִין, (ו) וְאִם אֵינָהּ מְגֻלָּה כְּלָל יָכוֹל לִתְחֹב בְּכוּשׁ וּלְנַעֵר אֶת הַכִּסּוּי וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שי"א סָעִיף ט': (ט) **דְּלֹא נַעֲשֵׂית בְּסִיס.** דְּהָא (ו) אֵין הַכִּסּוּי מְתַשְׁמֵישׁ לְהַצָּמֵר, אַדְּרַבָּה הַצָּמֶר מְשַׁמֵּשׁ לְהַקְּדֵרָה לְחַמְּמָהּ: **ב** (י) **לְכָךְ לְעוֹלָם.** הֵינוּ שֶׁיְּיַחֲדֵם מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְהַטְמִין בָּהֶם תָּמִיד, דְּאִי לָאו הָכִי יִהְיֶה אָסוּר לְמָחָר לְטַלְטְלָן מִשּׁוּם מְקַצֶּה. (ם) וְכֵן עֲצִים הָעוֹמְדִים לְהַסָּקָה יְזַהֵר מִלְּסָתֹם בָּהֶן פִּי הַתַּנּוּר בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאִי לָאו הָכִי יִהְיֶה אָסוּר לְמָחָר לְטַלְטְלָן בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם מְקַצֶּה: (יא) **וּמַשְׁלִיכָן.** הֵינוּ דְּלַאֲחַר שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הַדֶּרֶךְ לְהַשְׁלִיכָן לְחוּץ שָׁאֵין עֲלֵיהֶם שֵׁם כְּלִי וְאֵינָם חֲשׁוּבִין, וְעַל כֵּן הֵם בִּכְלַל מְקַצֶּה דְּאָדָם מְקַצֶּה דַּעְתּוֹ מֵהֶם. (ט) וְהָאֲבָנִים אוֹ לְבֵנִים הַמַּנָּחִים עַל גַּבֵּי הַכִּירָה תָּמִיד שָׁרֵי לְטַלְטְלָן דְּמְיַחֲדִין לְתַשְׁמִישׁ: **ג** (יב) **שֶׁאָסוּר לְטַלְטֵל.** הֵינוּ אוֹתָם שֶׁהַקְּצוּ לְסִחוֹרָה, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף א': (יג) **יָכוֹל לְהַחֲזִירָהּ.** דַּהֲחָזָרָה מַתָּר בְּשַׁבָּת בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ מוֹסִיף הֶבֶל, וּכְדִלְעֵיל בְּרֵישׁ סָעִיף ד': (יד) **וְאִם נִתְקַלְקְלָה.** שֶׁנִּפְלוּ הַגְּזִין שֶׁמִּפְּנֵיהֶן וּמִכֹּחַ לְמָקוֹם מוֹשַׁב הַקְּדֵרָה, וּלְכָךְ לֹא יַחֲזִירֶנָּה (י) לְפִי שֶׁמְּזִינָן אֶת הַגְּזִין שֶׁהוּא מְקַצֶּה: **ד** (טו) **בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל.** שֶׁנָּתַן דָּבָר מְקַצֶּה סְבִיב הַקְּדֵרָה. (יֹ) וְאִם טָמַן בְּדָבָר הַנִּטָּל וְכִסָּה פִּיהָ בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל, מְפֻנֶּה סְבִיבוֹתֶיהָ וְאוֹחֵז בַּקְּדֵרָה וּמוֹצִיאָהּ, דְּלֹא נַעֲשֵׂית בְּסִיס לָהֶן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סוֹף סָעִיף א', וְאַחַר שֶׁמְּנַעֵר אֶת הַקְּדֵרָה וְהַדָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִטָּל נוֹפֵל מֵאֵלָיו: **ו** (טז) **לְהַטְמִין בַּאֲבָנִים.** הֵינוּ אֲפִלּוּ אִם יְחָדָן לְכָךְ מִכְּבָר דְּלִית בְּהָן מִשּׁוּם מְקַצֶּה: (יז) **מִשּׁוּם דְּהָוֵי כְּמוֹ.** הֵינוּ דְּסִדּוּר הָאֲבָנִים דְּהָוֵי כְּמוֹ דִּפְן הֲוֵי בִּכְלַל בִּנְיָן עֲרַאי, וְאָסוּר מִדְּרַבָּנָן בְּיוֹם טוֹב: (יח) **וְיֵשׁ מַתִּירִים.** סְבִירָא לְהוּ דְּמִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת לֹא גָּזְרוּ. (יט) וְאִם אָפְשָׁר לְהַטְמִין בְּעִנְיָן אַחֵר אָסוּר לְכַלֵּי עַלְמָא, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) שֶׁכָּתַב שֶׁהַמְּנַהָג כְּהַיֵּשׁ מַתִּירִים, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (ס"ו): **ז** (יט) **מַתָּר לְסָתֹר.** שֶׁאֵין זֶה בִּכְלַל סְתִירַת בִּנְיָן אֲפִלּוּ מִדְּרַבָּנָן, כֵּיוָן שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְקַיּוּם (יג) כְּלָל: (כ) **וְלַחֲזֹר וּלְסָתְמוֹ.** הוּא (יד) עִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְקָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא צָרִיךְ לְמֵיחַשׁ שֶׁמָּא יַשׁ בִּפְנִים גְּחָלִים לוֹחֲשׁוֹת וּכְשֶׁיִּסְתְּמֵנּוּ יִגְרֹם שֶׁיִּכְבּוּ: (כא) **מַתָּר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי.** אֲבָל עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אָסוּר לְסָתְמוֹ (טו) דְּמִכְּבֶּה הַגְּחָלִים, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין מִתְכַּוֵּן לְכָךְ אָסוּר מִשּׁוּם (טז) פְּסִיק רֵישָׁא, אֲבָל בַּאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי לֹא קָפְדִינַן כְּלַל הַאי, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן רנ"ג (ס"ה). וְאִם אֵינוֹ סוֹתְמוֹ לְגַמְרֵי, אֲפִלּוּ עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל (יז) שָׁרֵי דְּאֵינוֹ מְכַבֶּה [אֲגוּר (סי' שנד) וּמַהֲרַי"ל (שו"ת סי' ס)], וְכָתַב (יח) הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) דְּדַוְקָא כְּשֶׁמַּנִּיחוֹ הַרְבֵּה פְּתוּחַ, אֲבָל אִם מַנִּיחוֹ רַק מְעַט פְּתוּחַ יֵשׁ לָאֲסֹר מִשּׁוּם מְבַעֵר, דְּטָבַע הָרוּחַ לְהִיוֹת מְפִיחַ דֶּרֶךְ נָקָב קָטָן וְדַמֵּי לְמִפּוּחַ וּמַבְעִיר יוֹתֵר הַתַּנּוּר מֵאִלּוּ הָיָה פָּתוּחַ לְגַמְרֵי. כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב) דְּבִמְקוֹם הַדְּחַק מֻתָּר הַיִּשְׂרְאֵל לִסְתֹּם הַתַּנּוּר אֲפִלּוּ בְּיֵשׁ גְּחָלִים לוֹחֲשׁוֹת, כִּי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת תִּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' נט) שֶׁמַּקֵּל וּמְבָרֵא לֵיהּ דְּלֹא הָוֵי פְּסִיק רֵישָׁא שֶׁיִּכְבּוּ הַגְּחָלִים עַל יְדֵי הַסְּתִימָה, וְאִם אֵשׁ בּוֹעֵר בְּתוֹכוֹ (יט) אַף לִתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן אָסוּר דְּהִסְתִּימָה גּוֹרֶמֶת לְאֵשׁ שֶׁיִּכְבֶּה מַהֵר. וְדַע דְּכָל זֶה לְעִנְיַן סְתִימַת הַתַּנּוּר, אֲבָל לְעִנְיַן פְּתִיחַת פִּי הַתַּנּוּר (כ) לְכַלֵּי עַלְמָא אָסוּר עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל אִם יָדוּעַ שֶׁיֵּשׁ גְּחָלִים לוֹחֲשׁוֹת אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ שָׁרוּק בְּטִיט, דְּהָרוּחַ מַבְעִיר אֶת (כא) הַגְּחָלִים: **(כב)** וְיֵשׁ מַחְמִירִין. טַעֲמָם דְּאוּלַי כֵּיוָן שֶׁטּוּחַ בְּטִיט יֵשׁ בָּזֶה קְצָת מְשׁוּם סְתִירַת כַּן מִדְּרַבָּנָן אָסוּר וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן ש"כ סָעִיף י"ח: **(יז)** אַף דְּבִכְבִיַּת יוֹסֵף (ד"ה כתוב בהרמ"ה) כָּתַב רַק דְּלְמָא שָׁרֵי, מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה שֶׁכֵּן הֶעְתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים לְהַתִּירָא, וּבְקֻרְט לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא) דְּדַוְקָא כְּשֶׁפּוֹתֵחַ הַרְבֵּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא מְבַעֵר כְּלָל: **(יח)** אַף דְּבִכְבִיַּת יוֹסֵף (ד"ה כתוב בהרמ"ה) כָּתַב דְּנִרְאֶה לְהַלָּכָה: **(יט)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְחוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק יח). וְאַף דְּיֵשׁ מְפַקְפְּקִין בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם אֵין לְזוּז מִמַּנְהָג דִּכְלָאו הָכִי פְּסִק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּלֹא כְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' נט): **(כ)** אַחֲרוֹנִים: **(כא)** וְאַף שֶׁלֹּא נִיחָא לֵהּ בְּהַבָּעָרָה, מִכָּל מָקוֹם הָלֹא פְּסִיק רֵישָׁא דֶּלֹא נִיחָא לֵהּ גַּם כֵּן אָסוּר מִדְּרַבָּנָן, וְכֵן מֻשְׁמַע בְּבֹאוּר הַגְּרַ"א לְעֵיל בְּסִימָן רנ"ג סוֹף סָעִיף א' בְּהַגָּ"ה עַיֵּן שָׁם:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"א) פסק כהשו"ע שמוכין אינם כגיזי צמר. **ב]** ובשו"ע הרב לא הביא כלל דעת הי"א. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"ד וקו"א סק"ג) בְּאֹר טעם התוספות בדרך אחר, שכל טלטול מן הצד כגון טלטול הכיסוי שעליו המוכן בסעיף א' אין כוונתו אלא לטלטל את הכיסוי והדבר המוקצה מיטלטל ממילא, מה שאין כן כאן הרי הוא דוחף על ידי הקדרה את הגיזין אילך ואילך, על כן אין זה טלטול מן הצד אלא אדרבה נעשית לו הקדרה כידא אריכתא, אבל אם הוא אינו עושה כל מעשה בידיו שיזוזו הגיזין על ידי הקדרה אלא שכשמניח את הקדרה בגומא גיזי הצמר זזים מאליהן לצדדים מחמת תזוזת האויר שהיה במקום שנכנסה הקדרה, הוי טלטול מן הצד ואין איסור בזה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רנט

יִשְׂרָאֵל גָּדוֹל, וְאִם אִי אֶפְשָׁר יַעֲשֶׂה גָּדוֹל עַל יְדֵי שִׁנּוּי קָצָת, וְהָכִי נָהוּג (תרומת הדשן סימן (ש"ה) [ס"ה] ואגור (פר' זמר)). וְנִרְאֶה לִי הָא דְּמֻתָּר לַחֲזֹר לִסְתֹּם הַתַּנּוּר הַיְנוּ בַּיּוֹם, דִּכְבָר כָּל הַקְּדֵרוֹת מְבֻשָּׁלוֹת כָּל צָרְכָּן, (כד) אָסוּר לִסְתֹּם הַתַּנּוּר (כה) דְּגוֹרֵם (ו) בְּשׁוּל כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן רנ"ז סָעִיף ד', (כו) וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סוֹף סִימָן רנ"ג. (וּשְׁאָר דִּינֵי חֲזָרָה בְּשַׁבָּת עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שי"ח):

בֵּאוּר הֵיטֵב

(ו) **בְּשׁוּל.** וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר הַתַּבְשִׁיל. וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי יֵשׁ לְפַקֵּפַק וּלְהַחְמִיר בְּשֶׁלָּ"ה (מסכת שבת נר מצוה אות כו) וְאִם עַדַיִן לֹא חָשְׁכָה, אַף עַל גַּב דְּמִדִּינָא מֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְזָהֵר מִשּׁוּם לֹא פְלוֹג. וְעַיֵּן סִימָן רס"א סָעִיף א':

דִּינֵי שֶׁהָיָה וְהַטָּמְנָה בְּקִצּוּר

כְּלָלָא דְּמִלְתָא. בַּזְּמַן הַזֶּה אֵין לָנוּ שׁוּם הַטָּמְנָה כְּיָון שֶׁמְּגֻלֶּה לְמַעְלָה, אַף לְהָרֵב בֵּית יוֹסֵף צָרִיךְ שֶׁלֹּא תִּהְיֶה הַקְּדֵרָה נוֹגַעַת בְּפַחֲלִים וְאִם כֵּן הֲרֵי לֹה שהוי. בְּכָשֵׁר צָרִיךְ לִתְּנוֹ חַי סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה מַמָּשׁ או שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי קֹדֶם שֶׁחֲשֵׁכָה, וּבְצָלִי וְעוּגָה וּפִשְׁטִידָ"א לֹא מַהֲנֵי חַי וּבְצִינְן שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי קֹדֶם שַׁבָּת. וּבְתַנּוּר טוּחַ בְּטִיט הַכֹּל שָׁרֵי. וְאִם יֵשׁ פַּחִים לוֹחֲשׁוֹת אֵין לְפָקְחוֹ כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם הַפַּחִים סְבִיב הַקְּדֵרָה לֹא יִקַּח הַיִּשְׂרָאֵל הַקְּדֵרָה כִּי אִם אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם הַקְּדֵרָה עוֹמֶדֶת עַל הַפַּחִים שָׁרֵי אִם אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר, וְהוּא הַדִּין בְּלֵיל שַׁבָּת. וּלְהַנִּיחַ תַּבְשִׁיל חַם אֲצֶל הַתַּנּוּר שָׁרֵי אִם אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר, וְהוּא הַדִּין בְּלֵיל שַׁבָּת. וּלְהַנִּיחַ עִדַּרִין. וְאִם נָתַן לְבֵנָה אוֹ דָּבָר אַחֵר עַל הַתַּנּוּר וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן הַקְּדֵרָה עָלָיו שָׁרֵי אֲפִלּוּ הַפַּח. וּבְתַבְשִׁיל קַר אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁהַפַּח אָסוּר אֲפִלּוּ לְסָמוֹךְ כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אֲבָל אִם נִתְּנוּ עַל הַתַּנּוּר קֹדֶם שֶׁהַפַּח, וּלְאַחַר שֶׁהַפַּח אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר כִּי אִם לְצָרְךְ חוֹלֶה אוֹ קָטָן שֶׁאֵין לוֹ מַה לֶּאֱכֹל. וְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רֹטֶב נֶהֱנִין לְהַקֵּל. וְאִם מִנִּיחוֹ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יָכוֹל לְהִתְחַמֵּם עַד שֶׁהַיּוֹם סוֹלֵדָת בּוֹ מֻתָּר לְסָמְכוֹ אֵצֶל תַּנּוּר אֲבָל לֹא עָלָיו אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ דָּבָר הַמַּפְסִיק, וְהוּא הַדִּין לְתוֹךְ הַקַּאלְכִין בְּצִינְן דָּבָר הַמַּפְסִיק, אֲבָל עַל גַּבֵּי לְבִזְבֵּז שֶׁפְּבִיבוֹ הַתַּנּוּר הֲרֵי לֹה סְמִיכָה, וְהוּא הַדִּין בְּמִינֵי מִשְׁקִין וּפֵרוֹת דִּינָא הָכִי. וְעַל גַּבֵּי קְדֵרָה הַקְּבוּעָ בְּתַנּוּר נְמִי דִּינָא הָכִי. אֲבָל לְתֵת לְתוֹכָן קְנָקָן עִם מַשְׁקִין פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר. וְיִשְׂרָאֵל אָסוּר לִתֵּן מַיִם לְתוֹךְ הַקְּדֵרָה הֵיהֵי אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁהַפַּח, אַף אִם נָתְנוּ אֵינוֹ יְהוּדִי קֹדֶם שֶׁהַפַּח שָׁרֵי לְהַנּוֹת מֵהֶם, וְגַם אִם נָתַן יִשְׂרָאֵל עֶרֶב שַׁבָּת סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן רנ"ד. אָסוּר לִכְרֹךְ בְּשַׁבָּת קְדֵרָה עִם מַאֲכָל חַם בְּכָרִים וּבְכָסָתוֹת אֲבָל אִם פִּנָּן לִקְדֵרָה אַחֶרֶת מֻתָּר לִכְרֹךְ קְדֵרָה הַהִיא:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּנֶיךָ, וּלְךָ יֵשׁ לְהַחְמִיר הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר: **(כג) דִּישׁ לְסַפֵּק.** הֵינוּ אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁכֵּן הוּא יֵשׁ לוֹ לַחֹשׁ לָזֶה מִסְּתָמָא [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק יב)]: **(כד) אָסוּר לִסְתֹּם הַתַּנּוּר וְכוּ'.** דְּעַל יְדֵי סְתִימַת פִּיו וַאֲפִלּוּ בְּלֹא טִיחָה בְּטִיט מוֹסִיף חֹם וּמִתְבַּשֵּׁל בְּמְהֵרָה, וְאָסוּר (כה) אֲפִלּוּ אִם הַתַּנּוּר גָּרוּף וְקָטוּם מִן הַפַּחִים. וְאִם הַתַּנּוּר אֵינוֹ גָּרוּף וְקָטוּם מִן הַפַּחִים, אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְסָתְמוֹ אַף אִם הַקְּדֵרוֹת כְּבָר מְבֻשָּׁלוֹת כָּל צָרְכָּן מִבְּעוֹד יוֹם, (כו) דִּבְלֵילָה מִסְּתָמָא עַדַיִן לֹא נִתְאַכְּלוּ הַפַּחִים וְלוֹחֲשׁוֹת הֵן וְיֵשׁ חֲשַׁשׁ כִּבּוּי עַל יְדֵי הַסְּתִימָה: **(כה) דְּגוֹרֵם בְּשׁוּל.** וַאֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר הַתַּבְשִׁיל כְּדִין מְבֻשָּׁל בְּשַׁבָּת, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שי"ח סָעִיף א'. (כו) וְהוּא שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי [(תשובות) רַמ"א סִימָן ק"ב סָעִיף ד']. (כז) וְאֵפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אֲסוּר, וְכֵן נוֹהֲגִין. (כח) וְאִם הִגִּיעַ לְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי אֵין לָאֱסֹר בָּזֶה (כט) בְּדִיעֲבַד: **(כט) וַאֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי שָׁם], א) דְּבְהִגִּיעַ אֵין לָאֱסֹר בָּזֶה (כח) בְּדִיעֲבַד:**

בּוֹ יְבֹאַר כָּל עִקְּרֵי הָעִנְיָנִים שֶׁל שֶׁהָיָה וְהַטָּמְנָה בְּקִצּוּר מִמֶּנּוּ אַבְרָהָם וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים

כְּלָלָא דְּמִלְתָא. בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁאָנוּ מַנִּיחִים הַקְּדֵרוֹת בְּתוֹךְ הַתַּנּוּר מְגֻלּוֹת וְאֵין אָנוּ עוֹשִׂין שׁוּם הַטָּמְנָה סְבִיב דְּפְנוֹתֵיהֶן, אִם כֵּן אֵין לָהֶן רַק דִּין שֶׁהָיָה וְלֹא הַטָּמְנָה בְּדָבָר הַמּוֹסִיף הֶבֶל, וְאַף אִם הֶעֱמִידָהּ עַל הַפַּחִים כֵּיוָן שֶׁמְּגֻלָּה לְמַעְלָה לֹא מִקְרֵי הַטָּמְנָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ"א (סוף) סִימָן רנ"ג [סוף] סָעִיף א' בְּהַגָּ"ה, וּלְפִיכָךְ אִם נִתְבַּשְּׁלוּ כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי מִבְּעוֹד יוֹם [הֵינוּ כַּחֲצִי בְּשׁוּלוֹ], וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁלִישׁ בְּשׁוּל], מֻתָּר לְהַשְׁהוֹתָן אַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַתַּנּוּר גָּרוּף וְלֹא קָטוּם. וּכְשֵׁר אִם נוֹתְנוֹ חַי בְּקְדֵרָה סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה מַמָּשׁ [דְּהֵינוּ קֹדֶם שְׁקִיעַת הַחַמָּה] הֲרֵי זֶה גַּם כֵּן מֻתָּר, אֲבָל צָלִי וּמִינֵי בָּצֵק וּמִינֵי קְטָנִיּוֹת וּפִשְׁטִיד"א לֹא מְהַנֵּי חַי, וְצָרִיךְ שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי קֹדֶם שַׁבָּת, אַף אִם נוֹתְנוֹ בָּהֶם חַי סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אֲפִלּוּ הֵם בְּתַחֲלַת בִּשּׁוּלָם גַּם כֵּן מֻתָּר. וּבְתַנּוּר טוּחַ בְּטִיט הַכֹּל שָׁרֵי. וְאִם יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גְּחָלִים לוֹחֲשׁוֹת, אֵין לְפָקְחוֹ כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אֲבָל אִם הַפַּח סְבִיב הַקְּדֵרָה לֹא יִקַּח הַיִּשְׂרָאֵל הַקְּדֵרָה כִּי אִם אֵינוֹ יְהוּדִי, וְאִם הַקְּדֵרָה עוֹמֶדֶת עַל הַפַּחִים שָׁרֵי אִם אִי אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר, וְהוּא הַדִּין בְּלֵיל שַׁבָּת. וּלְהַנִּיחַ תַּבְשִׁיל חַם אֲצֶל הַתַּנּוּר שָׁרֵי אִם אֶפְשָׁר בְּעִנְיָן אַחֵר, וְהוּא הַדִּין בְּלֵיל שַׁבָּת. וּלְהַנִּיחַ עִדַּרִין. וְאִם נָתַן לְבֵנָה אוֹ דָּבָר אַחֵר עַל הַתַּנּוּר וְאַחַר כָּךְ נוֹתֵן הַקְּדֵרָה עָלָיו שָׁרֵי אֲפִלּוּ הַפַּח. וּבְתַבְשִׁיל קַר אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁהַפַּח אָסוּר אֲפִלּוּ לְסָמְכוֹ כִּי אִם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אֲבָל אִם נִתְּנוּ עַל הַתַּנּוּר קֹדֶם שֶׁהַפַּח, וּלְאַחַר שֶׁהַפַּח אֲפִלּוּ עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר כִּי אִם לְצָרְךְ חוֹלֶה אוֹ קָטָן שֶׁאֵין לוֹ מַה לֶּאֱכֹל. וְדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רֹטֶב נֶהֱנִין לְהַקֵּל. וְאִם מִנִּיחוֹ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יָכוֹל לְהִתְחַמֵּם עַד שֶׁהַיּוֹם סוֹלֵדָת בּוֹ מֻתָּר לְסָמְכוֹ אֵצֶל תַּנּוּר אֲבָל לֹא עָלָיו אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ דָּבָר הַמַּפְסִיק, וְהוּא הַדִּין לְתוֹךְ הַקַּאלְכִין בְּצִינְן דָּבָר הַמַּפְסִיק, אֲבָל עַל גַּבֵּי לְבִזְבֵּז שֶׁפְּבִיבוֹ הַתַּנּוּר הֲרֵי לֹה סְמִיכָה, וְהוּא הַדִּין בְּמִינֵי מִשְׁקִין וּפֵרוֹת דִּינָא הָכִי. וְעַל גַּבֵּי קְדֵרָה הַקְּבוּעָ בְּתַנּוּר נְמִי דִּינָא הָכִי. אֲבָל לְתֵת לְתוֹכָן קְנָקָן עִם מַשְׁקִין פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר. וְיִשְׂרָאֵל אָסוּר לִתֵּן מַיִם לְתוֹךְ הַקְּדֵרָה הֵיהֵי אֲפִלּוּ קֹדֶם שֶׁהַפַּח, אַף אִם נָתְנוּ אֵינוֹ יְהוּדִי קֹדֶם שֶׁהַפַּח שָׁרֵי לְהַנּוֹת מֵהֶם, וְגַם אִם נָתַן יִשְׂרָאֵל עֶרֶב שַׁבָּת סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן רנ"ד. אָסוּר לִכְרֹךְ בְּשַׁבָּת קְדֵרָה עִם מַאֲכָל חַם בְּכָרִים וּבְכָסָתוֹת אֲבָל אִם פִּנָּן לִקְדֵרָה אַחֶרֶת מֻתָּר לִכְרֹךְ קְדֵרָה הַהִיא:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) כֵּן מַשְׁמַע מַאלְיָה רַבָּה (ס"ק טז): **(כג)** כֵּן מַשְׁמַע מִתְּשׁוּבַת רַמ"א סִימָן ק"ב, וְאַף דְּהוּא אֵינוֹ חוֹלֵק שָׁם עַל הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, הָלֹא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ פָּסַק הַמְחַבֵּר דְּלֹא כִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן וְגַם הָרַמ"א לֹא הִשִּׂיג עָלָיו: **(מד)** וְעַיֵּן בְּכָרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יב) שֶׁהַקְשָׁה עַל זֶה לְפִי מַאי דְּקַיְמָא לַן סִימָן שי"ח סָעִיף ד' דַּאֲפִלּוּ בְּנִתְבַּשֵּׁל כְּמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי יֵשׁ בְּשׁוּל אִם כֵּן הָיְתָה אֲסוּר אַף אַחַר שֶׁהִגִּיעַ לְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי וְנִשְׁאַר בְּצָרְכּוֹ עֵיּוּן, וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי שֶׁאֵין לָזוּז מִפְּסַק הָרַמ"א לְעִנְיַן דִּיעֲבַד, אַחֲרֵי שֶׁיֵּשׁ דַּעוֹת בְּעִקַּר הַדִּין עַיֵּן שָׁם בְּסִימָן שי"ח בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אפילו), וְגַם בְּשֶׁלָּ"ה (מסכת שבת נר מצוה אות כז): **(מה)** פְּרִי מְגַדִּים (שם): **(מו)** פְּשׁוּט: **(מז)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק יט) **בְּשֵׁם הַשֶּׁלָּ"ה** (מסכת שבת נר מצוה אות כז):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ח) כתב שאם יש להסתפק שמא לא נתבשלו כל צרכן אסור אפילו בדיעבד. **ב]** ובשו"ע הרב (שם) כתב שלכתחלה טוב ליזהר בזה אע"פ שמן הדין מותר. **ג]** וכן כתב בשו"ע הרב בסימן זה (הלכות שהייה והטמנה בקצרה), אבל בסימן רנ"ג (ס"כ) כתב שבמקום שאין צורך כל כך טוב לחוש למחמירים שלא לסמוך לתנור בשבת.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רס

רס דִּינֵי הַכְנָסַת שַׁבָּת. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א [*] (א) * [א]מְצָוָה (פ) (ב) לְרָחֵץ הַגָּה: (ג) * כָּל גּוּפוֹ. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ, יִרְחַץ (טור) פָּנָיו יָדָיו (ד) וְרַגְלָיו * בְּחַמִּין (ה) בָּעֶרֶב שַׁבָּת, [ב]וּמְצָוָה * לָחוּף הָרֹאשׁ [ג]וּלְגַלֵּחַ (ג) [ב] הַצִּפָּרְנַיִם (ו) בָּעֶרֶב שַׁבָּת.

א שַׁבָּת כ״ה (ע״ב) מָקָא דָּרְשִׁי יְהוּדָה בַּר אִילָעַאי.
ב מָרְדְּכַי שָׁם (פ״א סי׳ רפז) וְשִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ נח).
ג כל בו (סי׳ לה)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [כשו״ע] מְצָוָה לְרָחֵץ כו׳. וְכָתַב בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ג) בְּשֵׁם הָאֲרי״ז זַ״ל (שער הכוונות ענין קבלת שבת) שֶׁמְּנָהֲגוֹ לְרָחֵץ תְּחִלָּה פָּנָיו וְאַחַר כָּךְ יָדָיו וְאַחַר כָּךְ רַגְלָיו כְּפֶשֶׁט הָאָמוּר בְּזֹהַר, דְּלֹא כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ רוֹחֲצִין הַיָּדַיִם וְאַחַר כָּךְ הַפָּנִים עַיֵּן שָׁם: [ב] הַצִּפָּרְנַיִם. עַיֵּן בְּאֹר הַיטֵב (סק״ב). וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (אות ד) כָּתַב שֶׁאַף שֶׁכָּל הָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דִּבְרֵי הַמְגִ״ד מֵישָׁרִים (משלי פכ״ג) שֶׁלֹּא יִקַּץ צִפָּרְנֵי יָדָיו וְרַגְלָיו בְּיוֹם אֶחָד אֵין לְחוֹשׁ לָזֶה דִּכְסָדָר הַכַּוָּנוֹת מִמַּהֲרַ״ש וּוִיטָל (שער הכוונות דרוש סדר שבת דרוש א ענין קבלת שבת) שֶׁהַכְּתִבָּה מִשְּׁהָרַת יַד הַקֹּדֶשׁ מָר אֲבִיו מוֹרֵנוּ הָרַב חַיִּים וִיטָאל זַ״ל כָּתַב שֶׁקִּבֵּל מִפִּי הָאֲרי״ז זַ״ל יוֹם הַשִּׁשִּׁי הָיָה נוֹטֵל צִפָּרְנֵי יָדָיו וְרַגְלָיו כו׳ עַיֵּן שָׁם. וּלְעִנְיַן נְטִילַת צִפָּרְנַיִם בְּעֶרֶב שַׁבָּת בְּחֹל הַמּוֹעֵד, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקל״ב וּמְבֹאָר שָׁם (באר היטב סק״א) דִּקְשׁוֹת״ת נֶחְלַת שִׁבְעָה (סי׳ נז) מַתִּיר לְמִי שֶׁרָגִיל בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְעַיֵּן בְּנַחֲלַת שִׁבְעָה דִּמְסַיֵּם בָּהּ בְּצָרוּף עוֹד מְצָוָה גּוֹרֶרֶת הָרִאשׁוֹן הָיָה מַלְבּוּשׁוֹ צִפָּרֶן, וּכְשֶׁחָטָא נִתְפַּשֵּׁט מִמֶּנּוּ וְלֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ רַק צִפָּרְנַיִם, וּמֵאַחַר שֶׁהָאִשָּׁה גִּרְמָה שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמַּלְבּוּשׁ לָקְחָה מֵהּ שֶׁנִּשְׁאַר מֵהֶם יֵשׁ לָחוּשׁ לַעֲנֹשׁ בּוֹ הָאִשָּׁה.

בַּאֵר הַיטֵב

א (ג) לְרָחֵץ. אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים: (ב) הַצִּפָּרְנַיִם. כָּתַב בְּצַוָּאַת רַבִּי יְהוּדָה חָסִיד (סי׳ מח) שֶׁלֹּא לִטֹּל הַצִּפָּרְנַיִם וְלֹא לְגַלַּח בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. וְכָתַב כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, אֲפִלּוּ אִם חָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֵין לְהִסְתַּפֵּר מִפְּנֵי סַכָּנָה וְיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּר בְּיוֹם חֲמִישִׁי שֶׁלְּפָנָיו. וְעַיֵּן בְּסִימָן תצ״ג סָעִיף ג׳. וּכְמַגִּיד מֵישָׁרִים בְּמִשְׁלֵי (פכ״ג) כָּתַב שֶׁאֵין לְקַץ צִפָּרְנֵי הַיָּדַיִם וְהָרַגְלַיִם בְּיוֹם אֶחָד וְאֵין לְקַץ אֶלָּא בְּעֶרֶב שַׁבָּת אוֹ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. וְהַנּוֹכֵן שֶׁיְּקַץ מִן הָרַגְלַיִם בְּיוֹם חֲמִישִׁי וּמִן הַיָּדַיִם בְּיוֹם שִׁשִּׁי וּבְשֶׁאֵר יָמִים אֵין לְקַץ כְּלָל. וּמַשָּׂה מֹשֶׁה (סי׳ תיא) כָּתַב בְּשֵׁם סֵפֶר הַנֵּר שֶׁלֹּא לִטֹּל בְּיוֹם חֲמִישִׁי מִפְּנֵי שֶׁגּוֹדְלִין בְּשַׁבָּת. וְכָתַב הַשַּׁ״ז (סק״א) דִּלְפִי זֶה גַּם בְּגִלּוּחַ שְׂעָרוֹת אֵין לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם חֲמִישִׁי, עַיֵּן שָׁם. וְאֵינוֹ מֻכְרָח דְּהָא אֲנָשִׁי מִשְׁמָר הָיוּ מִסְתַּפְּרִין בְּיוֹם חֲמִישִׁי וְעוֹד אַפְּאֵי הַמְּלַךְ מִסְתַּפֵּר בְּכָל יוֹם הָא אֵין לוֹ שֵׂעָר, עַיֵּן יַד אַהֲרֹן וּבִשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סק״א). הַשּׁוֹרֵף צִפָּרְנָיו חָסִיד, קוֹבְרָן צַדִּיק, זוֹרְקָן רָשָׁע, נִדָּה י״ז (ע״א). [וְהַטַּעַם דְּזֹקֶת הַחֶטְא שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה מַלְבּוּשׁוֹ צִפָּרֶן, וּכְשֶׁחָטָא נִתְפַּשֵּׁט מִמֶּנּוּ וְלֹא נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ רַק צִפָּרְנַיִם, וּמֵאַחַר שֶׁהָאִשָּׁה גִּרְמָה שֶׁנִּתְפַּשֵּׁט הַמַּלְבּוּשׁ לָקְחָה מֵהּ שֶׁנִּשְׁאַר מֵהֶם יֵשׁ לָחוּשׁ לַעֲנֹשׁ בּוֹ הָאִשָּׁה.

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * מְצָוָה וְכו׳. וּמַשְׁמַע בַּגְּמָרָא (כה:) דְּאֲפִלּוּ מִי שֶׁתּוֹרָתוֹ אֻמָּנוּתוֹ יֵשׁ לוֹ לְבַטֵּל כְּדֵי לַקַּיֵּם רְחִיצָה בְּחַמִּין דְּמֵבִיא שֵׁם הַגְּמָרָא מָרְבִּי יְהוּדָה בַּר אִלְעַאי, אַף שָׁם בְּדִידֵיהּ לֹא נִזְכַּר כִּי אִם פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו:

* כָּל גּוּפוֹ. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) שֶׁמְּפַקְפֵּק בְּדִין הַטּוּר. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם לֹא הִשִּׁיג בְּבֵית הַמָּרְחָץ מַיִם חַמִּין רַק מוּעָטִין מוּטָב שֶׁיִּרְחַץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו דְּהוּא מְבֹאָר בַּגְּמָרָא (שם) בְּהֶדְיָא:

* בְּחַמִּין. וּבְפוֹשְׁרִין יֵשׁ לְעַיֵּן כֵּיוָן דְּבַגְּמָרָא (שם) נִזְכַּר חַמִּין, וּפוֹשְׁרִין אֵין בְּכְלָל זֶה, וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה לְקַמָּן בְּסִימָן שכ״ו (סק״א) לְעִנְיַן אִסּוּר רְחִיצָה בְּחַמִּין בְּשֵׁם הַנּוֹדָע בְּיִהוּדָה (מַהֲדוּ״ת סי׳ כד־כה), אַךְ עַל הֶהָיא דְּהַנּוֹדָע בִּיהוּדָה גּוּפָא יֵשׁ לְעַיֵּן הַרְבֵּה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם, אֲבָל בְּצוֹנֵן בְּוַדַּאי לֹא יָצָא בָּזֶה יְדֵי הַמִּצְוָה. אַךְ אִם לְאַחַר שֶׁנִּשְׁתַּטֵּף בְּצוֹנֵן נִתְחַמֵּם מְעַט עַל יְדֵי הָכֶל הַזֵּעָה שֶׁהֶעֱלָה עַל עַצְמוֹ לְכָאוֹרָה הוּא בִּכְלָל רְחִיצָה בְּחַמִּין, וּרְאִיָּה מִמַּה דְּאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן שכ״ו סָעִיף ד׳ דְּלֹא יִשְׁתַּטֵּף אָדָם בְּצוֹנֵן וְיִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה וְכוּ׳ וְנִמְצָא כְּרוֹחֵץ כָּל גּוּפוֹ בְּחַמִּין, וְאֶפְשָׁר דְּשָׁם מִפְּנֵי שֶׁהוּא לְהַחְמִיר וְלֹא לְהָקֵל:

* לָחוּף הָרֹאשׁ. [ד]בב״ח (ס״א) הֶצְרִיךְ בְּחַמִּין, וּבְאֶמֶת לֹא נִזְכַּר חַמִּין בְּהַפּוֹסְקִים וּבְכָל מִידֵי דְּמַהֲנֵי לְמֵיחַךְ הָרֹאשׁ סַגִּי, וּבִזְמַן הַגְּמָרָא הָיָה דַּרְכָּם עַל יְדֵי אֵיזוֹ נָתָר וַכַדּוֹמֶה וְכִדְאִיתָא בְּשַׁבָּת נ׳ עַמּוּד ב׳ בְּרַשׁ״י דִּפּוּר הַמַּתְחִיל חוֹפֵף עַיֵּן שָׁם:

שָׁכַתַבְתִּי בְּסוֹף סִימָן רנ״ד (ס״ק נא) עַיֵּן שָׁם. אָסוּר לִכְרֹךְ בְּשַׁבָּת קְדֵרָה עִם מַאֲכָל חַם בִּכְרִים וּכְסָתוֹת אִם הוּא תְּחִלַּת הַטְמָנָה, אֲבָל חֲזָרָה מִתָּר, וְכָל זֶה דַּוְקָא אִם הוּא בְּאוֹתָהּ קְדֵרָה שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל בָּהּ, אֲבָל אִם פִּנָּה לִקְדֵרָה אַחֶרֶת מֻתָּר לִכְרֹךְ הַקְּדֵרָה הַהִיא:

א (א) מְצָוָה וְכו׳. מִפְּנֵי כְּבוֹד הַשַּׁבָּת, וּמִכָּל מָקוֹם (פ) אֵין זֶה חוֹבָה גְּמוּרָה וְהַמְקַיְּמָהּ מְקַבֵּל עָלָיו שָׂכָר וְשֶׁאֵינוֹ מְקַיְּמָהּ (ג) אֵינוֹ נֶעֱנָשׁ עָלֶיהָ. וּמְאֹד יֵשׁ לְזָהֵר שֶׁלֹּא יָבֹא עַל יְדֵי מִצְוַת הָרְחִיצָה לְחַשֵּׁשׁ חִלּוּל שַׁבָּת, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים הָרְבֵּה נִכְשָׁלִין בָּזֶה בִּימֵי הַחֹרֶף כְּשֶׁהַיָּמִים קְצָרִים שֶׁיּוֹשְׁבִין כִּמְעַט עַד שֶׁחֲשֵׁכָה, וְאַף אִם גָּמַר אֶת עַצְמוֹ הָרְחִיצָה בְּהָהִתֵּר גַּם כֵּן מְזַדְּמֵן אִסּוּר לְיָדוֹ שֶׁפָּעָמִים הוּא סוֹרֵק אֶת רֹאשׁוֹ בְּסוֹף, שֶׁהִיא מְלָאכָה דְּאוֹרַיְיתָא בְּשַׁבָּת. גַּם מָצוּי שֶׁאַחַר גָּמַר כָּל הַפְּעֻלּוֹת סוֹחֵט הָאֲלוּנְטִית מֵהַמַּיִם שֶׁנִּבְלַע בּוֹ וְהוּא בִּכְלַל מְכַבֵּס וּכְמוֹ שֶׁיְּבֹאַר לְקַמָּן בְּסִימָן ש״ב (ס״ק לט אות ב). וְרָאוּי לְכָל מִי שֶׁנָּגַע יִרְאַת הַשֵּׁם בְּלִבּוֹ לִמְנֹעַ אֶת הָעָם מִזֶּה וּזְכוּת הָרַבִּים יִהְיֶה תְּלוּי בּוֹ וְגַם כְּדַי שֶׁלֹּא יִתְפַּשׂ חֹם וְשָׁלוֹם בַּעֲוֹנָם, וְכַיָּדוּעַ מַאֲמַר חַזַ״ל (שבת נד:) כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְמִחוֹת בְּאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ וְאֵינוֹ מוֹחֶה נִתְפָּס בַּעֲוֹן אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, וְכָל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְמִחוֹת בְּאַנְשֵׁי עִירוֹ וְאֵינוֹ מוֹחֶה נִתְפָּס בַּעֲוֹן אַנְשֵׁי עִירוֹ: (ב) לְרָחֵץ. וְגַם (ג) עַל הַנָּשִׁים שַׁיָּךְ מִצְוַת רְחִיצָה. וּבִימֵי הַחֹרֶף שֶׁהַיָּמִים קְצָרִים וְאֵין לָהֶם פְּנַאי, יְקִימוּ מִצְוַת הָרְחִיצָה בִּפְנֵיהֶם וִידֵיהֶם, וְאַף לָאֲנָשִׁים דֵּי בָּזֶה כְּשֶׁאֵין לָהֶם פְּנַאי, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א): (ג) כָּל גּוּפוֹ. הֵינוּ (ד) בְּחַמִּין: (ד) וְרַגְלָיו. [ג]וְכֵעֵין אֵין נוֹהֲגִין לְזָהֵר בָּזֶה, וְאָפְשָׁר דְּדַוְקָא בִּמְדִינוֹתֵיהֶם שֶׁהָיוּ רְגִילִין לֵילֵךְ יָחֵף וְדַרְכָּן לִרְחֹץ בְּמַיִם מִפְּנֵי הָאָבָק וְהָעָפָר מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּמְדִינוֹתֵינוּ, וּכְעֵין זֶה כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים לְעֵיל בְּסִימָן ד׳ בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן א׳ עַיֵּן שָׁם: (ה) בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וְהוּא הַדִּין בְּכָל זֶה בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֲבָל בְּיוֹם חֲמִישִׁי לֹא הָוֵי יְקִירֵיהּ דְּשַׁבָּת (ה) אֶלָּא אִם כֵּן אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִרְחֹץ בְּעֶרֶב שַׁבָּת אֲז כְּכָל כַּמָּה דְּמִקָּרֵב לְשַׁבָּת טְפֵי מְעָלֵי, וְכֵן לְעִנְיַן לְהִסְתַּפֵּר: (ו) בְּעֶרֶב שַׁבָּת. וּבְיוֹם חֲמִישִׁי מִקַּפִּידִין שֶׁלֹּא לִטֹּל מִפְּנֵי שֶׁהַצִּפָּרְנַיִם מַתְחִילִין לַחֲזֹר וְלִצְמֹחַ בְּיוֹם שְׁלִישִׁי לְגִלּוּחָן (ו) וְאִם כֵּן אֵין זֶה תִּקּוּן כְּבוֹד שַׁבָּת שְׁחוֹזֵר לְצֵאת. יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁלֹּא לְקַץ צִפָּרְנֵי הַיָּדַיִם וְרַגְלַיִם בְּיוֹם אֶחָד, וְאֵין לְקַץ אֶלָּא בְּעֶרֶב שַׁבָּת אוֹ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, וְהַנּוֹכֵן שֶׁיְּקַץ מִן הָרַגְלַיִם בְּיוֹם חֲמִישִׁי וּמִן הַיָּדַיִם בְּיוֹם שִׁשִּׁי וּמִן הַיָּדַיִם בְּיוֹם שִׁשִּׁי [מגן אברהם] (ריש הסימן). אִיתָא בַּגְּמָרָא (מו״ק יח.) הַשּׁוֹרֵף צִפָּרְנַיִם חָסִיד, קוֹבְרָן צַדִּיק, זוֹרְקָן רָשָׁע, שָׁמָּא תַּעֲבֹר עֲלֵיהֶן אִשָּׁה מְעֻבֶּרֶת וְתַפִּיל, וְלָכֵן בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ דִּלְא שְׁכִיחִי נָשֵׁי אוֹ בֵּית הַמָּרְחָץ שֶׁעֲשׂוּי רַק לְהַרְחֲצַת הָאֲנָשִׁים לְחוּד, מֻתָּר לִזְרֹק. גַּם אִיתָא שָׁם בַּגְּמָרָא דְּאֵין בְּכֹחָן לְהַזִּיק רַק בְּדוּכְתָּא דְּנָפְלִי, אֲבָל אִי כְּנֵישׁ לְהוּ בָּתַר הָכִי וְשָׁדֵי לְהוּ לְאַבָּרֵי לַיִת לָן בָּהּ. וְכָתַב בְּפֵרוּשָׁה סִימָן רמ״א (סק״ד) מִכָּאן דְּאִם חָתַךְ בְּבֵיתוֹ בְּמָקוֹם דִּשְׁכִיחִי נָשֵׁי לְעוֹלָם יִזְרֹק בְּמָקוֹם שֶׁאֵין נָשִׁים שָׁם.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) גְּמָרָא (כה:): (ב) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות א): (ג) עֲטָרַת זְקֵנִים (סק״א): (ד) דְּרָאִית הַשּׁוּר הוּא מִמַּה דְּאִיתָא שָׁם בַּגְּמָרָא עָשִׂיתִי טוֹבָה (איכה ג יז) זוֹ בֵּית הַמֶּרְחָץ וְסָבַר דְּאַשַּׁבָּת קַאֵי, וְכֵן מַשְׁמַע בְּחִדּוּשֵׁי מַהֲרַ״שָׁא (ח״א ד״ה ותזנח) וּבְאוֹר הַגְּרָ״א, וּסְתָם מֶרְחָץ הוּא שֶׁל חַמִּין: (ה) רַשַׁ״ל (בהגהותיו לטור) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ו) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (הלכות שהיה והטמנה בקצרה) כתב שדינו כאצל התנור. ובסימן רנ״ד (סט״ו במוסגר) כתב שזהו דוקא כשאין הקדרה בולטת על הגחלים אבל אם היא בולטת הוי שהיה על גבי גחלים ממש. **ב]** וראה בליקוטי דברי הרב לעיל (סי׳ רנד שעה״צ ס״ק מט) מ״ש בזה. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״א) כתב: מצוה לרחוץ כל גופו לכתחלה בערב שבת בחמין מפני כבוד השבת ואם אי אפשר לו ירחץ פניו ידיו ורגליו בחמין. **ד]** ובשו״ע הרב (ס״א) לא הזכיר לחוף בחמין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah